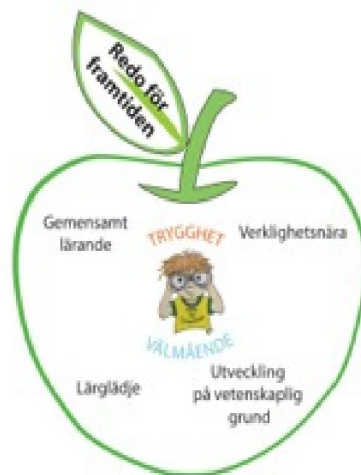

FALKENBERG

Hitta det här

Apelskolan Kärnhusets plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Årskurs F-5
Läsår: 2016/2017

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Årskurs F-5

Ansvariga för planen

Ansvarig: Madeleine Hyllsjö, rektor

Telefon: 0346 - 88 53 15

E-post: madeleine.hyllsjo@falkenberg.se

Apelskolans trygghetsgrupp

Emilia Nilsson

Vår vision

Planen gäller från

2016-11-02

Planen gäller till

2017-11-02

Läsår

2016/2017

Elevernas delaktighet

Eleverna har, under höstterminen 2015, gjort en enkät utifrån diskriminering, trakasserier och kränkningar.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Elevernas vårdnadshavare har fått möjlighet att svara på en enkät som lagts ut på Unikum. Enkäten har varit lik den som elever och personal fått svara på.

Personalens delaktighet

Personal har tillsammans suttit ner och analyserat svaren och gjort främjande insatser och förebyggande åtgärder.

Förankring av planen

- Information till all personal på arbetsplatsträff.
- Information om vårt främjande och förebyggande arbete på ett arbetslagsmöte.
- Information till samtliga elever vid läsårsstart
- Information till vårdnadshavare på läsårets första föräldramöte.

- Planen läggs ut på Apelskolans hemsida.
- Information på Unikum om ny gällande plan och var den går att hitta.

Främjande insatser

Namn:

Rastaktiviteter

Områden som berörs av insatsen:

Kränkande behandling, Sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning:

Att locka alla elever till meningsfulla aktiviteter där de kan umgås mellan klasserna. Motverka utanförskap. Främja en trygg miljö.

Insats:

Organiserade och introducerade rastaktiviteter. Utökat antalet rastvärdar ute. Rastvärdarna befinner sig utifrån barnen påtalade otrygga platser. Förbereder och följer upp rasterna.

Ansvarig:

Datum när det ska vara klart

171031

Namn:

Identitet och allas lika värde

Områden som berörs av insatsen

Könsidentitet eller könsuttryck och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Alla har rätt att vara sig själv. Alla äger sin egen kropp. Stärka den egna identiteten.

Insats

Arbetat riktat med litteratur, film, teater och drama, samarbetsövningar. Tränas i att argumentera för sin åsikt.

Ansvarig

Matilda Gustavsson

Datum när det ska vara klart: **171031**

Namn:

Tid på APT

Områden som berörs av insatsen:

Kränkande behandling, sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning:

Att få all personal delaktig i vårt likabehandlingsarbete.

I maj månad ska vi tillsammans på ett APT utvärdera tiden som avsats på våra APT.

Insats

Tid ska avsättas på varje APT där vi kollegialt ska lyfta och belysa hur det går med vårt likabehandlingsarbete. Ge varandra tips och hålla vår plan och vårt främjande arbete levande.

Ansvarig

Madeleine Hyllsjö

Datum när det ska vara klart:

171031

Namn:

Kränkning utifrån religion och etnisk bakgrund.

Områden som berörs av insatsen:

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning.

Mål och uppföljning:

Diskutera olikheter och likheter i samband med olika religiösa högtider och traditioner som uppkommer.

Insats:

Gemensamma aktiviteter. Diskussioner i grupp.

Ansvarig:

Marie Jansson, Magnus Nilsson och Gudrun Larsson

Datum när det ska vara klart:

171031

Namn:

Aktivitetsdagar motionstid/hustid

Områden som berörs av insatsen:

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning:

Främja trivsel och trygghet.

Insatsen kommer att följas upp i dialog mellan elevråd och klassråd.

Insats:

Elevrådet ska i samråd med sina klasser genomföra olika aktiviteter under året som främjar trivsel och trygghet.

Ansvarig:

Matilda Gustavsson, Maria Rimme

Datum när det ska vara klart:

171031

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Vi har valt att använda oss av en enkät i pappersform till elever och personal samt en digital enkät via en länk på Unikum till föräldrar. Vi har även analyserat likabehandlingsärenden.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder.

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Alla elever har fått fylla i en enkät med frågor utifrån, Kränkande behandling, Sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder. Klasserna har fått ta del av vad kartläggningen visat och gett förslag på åtgärder.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Personalen har fått ta del av resultat och analys för att kunna föreslå åtgärder.

Resultat och analys

Utifrån kartläggningen av elevenkät och föräldraenkät samt personalens observationer ser vi att:

Vi ser utifrån föräldrarnas svar att låg andel har svarat att de upplever att man blir retad då man kommer från ett annat land.

Enligt elevernas svar förekommer trakasserier då man kommer från ett annat land. Eleverna har svårt att veta skillnad på etnicitet och religion.

Att de ofta kopplar ihop detta med våra nyanlända elever och beskriver att om en kommer från ett annat land så hamnar en lätt utanför. Enligt eleverna sker trakasserier mestadels på rasterna.

Fåtal elever upplever att sexuella trakasserier förekommer i form av klappar på rumpan, pussar, annan negativ beröring och könsrelaterade ord och svordomar. Vi fick inga föräldrar som svarade ja på denna frågan. Vi pedagoger upplever att vissa elever inte alltid gör detta för att kränkningen skall, utan istället vill de testa sin sexualitet (elever i 8-9 årsåldern).

Diskriminering och trakasserier på grund av könsöverskridande identitet eller uttryck i form av kommentarer av klädval, accessoarer och andra attribut förekommer i fåtal fall.

Diskriminering av ålder i form av nedvärderande kommentarer. Några av de yngre eleverna upplever att de utesluts från vissa aktiviteter på rasten av de äldre eleverna.

Vad personalen gör då elever blir illa behandlade?

De flesta elever upplever att de vuxna agerar när någon känner sig utsatt. De flesta beskriver att det förs samtal med inblandade elever och att det ibland leder till samtal hem.

Personalen arbetar efter följande steg:

- Tillsägelse
- Allvarssamtal
- Kontakt med hemmet
- Kontakt med EHT

Vem/vilka som elever kan vända sig till?

På denna fråga får vi många svar. Det är väldigt få som inte har svarat. I många svar nämns flera professioner i skolan.

“kurator, skolsköterska, läraren” “personal

Elevcoach, skolsyster, lärare och kurator nämns av många elever. Vår analys av dessa svar är att vi har lyckats bra med budskapet att du kan vända dig till vem som helst i skolan.

Sammanfattning

Vi ser positiva förändringar från föregående kartläggningar. Det ser vi på de svar vi fått av elever och föräldrar. Utifrån den gamla planen ser vi att kränkningar via sociala medier har minskat. Vi ser dock fortfarande ett behov att prata om nätetik.

Ipaden är ett skolverktyg och vi har appar anpassade till det vi arbetar med. Ipaden ska inte ses som ett privat verktyg hemma, utan istället vara ett stödverktyg till att kunna göra sin läxor och förbereda sig inför skolarbetet.

Skolan har ett juridiskt ansvar att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det behövs ett bra samarbete skola och hem för att lyckas med att skapa en miljö på nätet där alla våra elever och barn kan känna sig trygga. Det blir därför tydligt att vi måste skapa en förebyggande insats utifrån näthat.

Vi ser fortfarande svårigheten med att få nyanlända elever att känna sig välkomna och inkluderade. De nyanlända har stöd av introduktionsledare och studiehandledare.

Enligt rutinerna ska mentor och rektor kontaktas då en elev upplever sig utsatt. En allsidig utredning ska göras. En analys ska göras utifrån utredningen. Åtgärder ska sättas in utifrån analysen. Åtgärderna ska följas upp och ärendet ska avslutas. Det är mentorns ansvar att se till att processen i ärendet går framåt, och det är rektorns ansvar att hålla huvudmannen underrättad om processen. Dokumentationen är tidskrävande och upplevs fortfarande av många som krånglig.

Vi ser en förbättring då det gäller rastvakter. Vi valde i våras att sätta in fler rastvakter. Detta har fortsatt under hösten. Vi har inte fått någon elev eller förälder som upplever att det finns för få rastvakter utomhus. Vi har valt att fortsätta att ha många rastvakter ute i förebyggande syfte. Tidigare har en vuxen fått hålla i en rastaktivitet för att alla elever ska kunna känna sig inkluderade. Vårt mål är att organisera rastaktiviteter mer.

För att öka trygghet och vi-känsla kommer vi att ha aktivitetsdagar under läsåret. Motionstid kommer vi att ha under vårterminen 2017. Det innebär att alla vuxna håller i en aktivitet under en halvtimme på morgonen dit eleverna kan välja att gå. Detta sker en dag i veckan. Hustid sker när hela Kärnhuset gör aktiviteter tillsammans exempelvis vid jul då vi pysslar och sjunger tillsammans.

Förebyggande åtgärder

Namn: **Synliga rastvakter och bussvakter**

Områden som berörs av åtgärden:

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Mål och uppföljning:

Att alla ska känna sig trygga i skolan, på samtliga platser, och att ingen ska utsättas för kränkningar inom några av diskrimineringspunkterna. Vi har kontinuerlig uppföljning, dels via elevråd och klassråd, dels via diskussioner på personalkonferenser.

Åtgärd:

Vi har ett rastvaktsschema med personal ute. Vi har justerat detta schema och satt in fler rastvakter ute. Instruktionsguider ska även vara ute. En gång om dagen håller en av de vuxna som är ute en rastaktivitet. Rastvakterna har synliga västar på sig.

Motivera åtgärd:

Vi kan se utifrån kartläggningen att kränkningar sker oftast på raster och vi har därför valt att ha många rastvakter ute.

Ansvarig:

Emilia Nilsson, Jeanette Strandberg

Datum när det ska vara klart: **171031**

Namn: **Integration**

Områden som berörs av åtgärden:

Etnisk tillhörighet, kränkande behandling, religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Alla ska känna sig välkomna till vår skola oavsett ursprung och religion eller annan trosuppfattning. Vi följer upp kontinuerligt genom klassråd, elevråd och lärarkonferenser.

Motivera åtgärd:

Vår kartläggning visar att det kan förekomma trakasserier utifrån diskrimineringspunkterna.

Ansvarig:

Matilda Gustavsson

Datum när det ska vara klart: **171031**

Namn: **Näthat**

Områden som berörs av åtgärden:

Kränkande behandling, Sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Att behandla varandra väl på nätet.

Åtgärd:

Vi arbetar förebyggande genom diskussioner i grupp och enskilt. Diskussioner sker efter mognad och ålder.

Motivera åtgärd:

Många elever har digitala verktyg och vi anser att det är viktigt att eleverna därför lär sig nätettik.

Ansvarig:

Magnus Nilsson

Datum när det ska vara klart: **171031**

Namn: **Hustid / Motion**

Områden som berörs av åtgärden:

Kränkande behandling, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Ålder

Mål och uppföljning:

Alla elever ska känna samhörighet och trygghet mellan varandra och olika elevgrupper.

Åtgärd:

Vi jobbar i ålderintegrerade grupper. Vi gör gruppstärkande uteaktiviteter. Vi kommer även att följa upp med diskussioner och övningar inomhus.

Motivera åtgärd:

Eleverna upplever att alla inte alltid får vara med på lika villkor.

Ansvarig:

Emilia Nilsson, Fredric Hillertz

Datum när det ska vara klart: **171031**

Namn: Förankring och praktisk tillämpning för denna plan och för akuta situationer

Områden som berörs av åtgärden:

Kränkande behandling, Sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning:

Alla elever och all personal i skolan är välförtrodda med våra rutiner. Utvärderas på klass- och elevråd samt på APT.

Åtgärd:

Diskutera olika teoretiska fall och hitta gemensamma förhållningssätt. Kontinuerligt utvärdera om rutiner fungera som ett stöd.

Motivera åtgärd

Alla elever och personal är just nu inte förtrodda med denna plan och den behöver förankras

Ansvarig:

Madeleine Hyllsjö

Datum när det ska vara klart: **171031**

Namn: Förenklad dokumentation via kränkingsblankett

Områden som berörs av åtgärden:

Kränkande behandling, Sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning:

Kränkingsblanketten ska vara lättförståelig så att vårt arbete vid akuta situationer blir effektivt.

Vi kommer under året att regelbundet följa upp de nya formulären och utvärdera dem och göra de ändringar som uppfattas aktuella.

Åtgärd:

Vi kommer att arbeta fram nya kränkingsblanketter, som vi utvärderar regelbundet. Om vi hittar något som behöver ändras/förtydligas så kommer vi göra det efter samråd i trygghetsgruppen. Årets formulär kommer därför att vara föränderlig. Till nästa års plan är dock vårt mål att kunna fastställa kränkingsblankett.

Motivera åtgärd:

Kränkingsblanketterna upplevs krångliga och tidskrävande.

Ansvarig:
Magnus Nilsson, Emilia Nilsson

Datum när det ska vara klart: **171031**

Rutiner för akuta situationer

Policy

Personal som bevittnar kränkande eller trakasserande elevagerande eller språkbruk är skyldiga att omedelbart uppmärksamma och tydliggöra för den eller de elever som är närvarande att det inte är ett acceptabelt uppträdande. Samtidigt måste den vuxne försäkra sig om att händelsen inte ledde till att någon upplever sig som utsatt.

Om någon känner sig utsatt ska en utredning omgående inledas. Trakasserier och kränkande behandling ska uppmärksammas och åtgärdas så tidigt som möjligt.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

1. Vänd dig i första hand till elevens mentor om du upplever att ditt barn har blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i skolan. Mentorn ska då lyssna på dig och upplysa dig om hur ärendets process kommer att löpa.
2. Vänd dig till ditt barns mentor om du vill veta hur processen för ditt barn går: vad som har gjorts och vad som kommer att hända härnäst.
3. Vänd dig till rektorn om du upplever att processen inte går framåt. Rektorn ska återkomma med besked till dig om vad som har hänt och vad som kommer att hända härnäst.
4. Om du upplever att processen ändå inte går framåt ska du vända dig till Heléne Malmström på barn- och utbildningsförvaltningen. Heléne Malmström ska återkomma till dig med vad som har hänt och vad som kommer att hända härnäst. Telefonnummer: 0346-88 51 92.
5. I sista hand kan du vända dig till Barn- och elevombudet (BEO).

Specialfall: Om det är någon av personalen som kränker, ska du vända dig till rektorn i första hand. Om rektorn är den som kränker, ska du vända dig till Helén Malmström på barn- och utbildningsförvaltningen i första hand.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

1. Den personal som först får kännedom om kränkning eller trakasserier, ska omedelbart dokumentera och anmäla detta till rektor och mentor, till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier (sedermera *elev som upplever sig som utsatt*). **(Blankett A)**
2. Mentor, till den elev som upplever sig utsatt, ska skyndsamt ta kontakt med eleven och i och med det inleda en utredning. Elevens berättelse ska dokumenteras. **(Blankett B)** Mentorn, till den elev som upplever sig utsatt, ska ta

kontakt med elevens vårdnadshavare. Vårdnadshavaren ska delges elevens berättelse samt informeras om ärendets gång och ansvarsfördelning.

3. Den utsatta elevens berättelse ska vara utgångspunkt för utredningen. Samtliga personer som nämns i utredningen ska höras med enskilda samtal av sina respektive mentorer som också ska ta kontakt med elevens/elevernas vårdnadshavare. Dessa ska delges den berättelse som är utgångspunkt för utredningen, det egna barnets berättelse samt informeras om ärendets gång och ansvarsfördelning. Alla samtal ska dokumenteras. **(Blankett B)** När samtliga inblandade hörts ska utredningen skickas till mentorn för den utsatta eleven.
4. Mentorn till den utsatta eleven ska sedan sammanställa all utredningsdokumentation. **(Blankett C)** Det är också dennes uppgift att skyndsamt kalla till ett åtgärdsmöte med samtliga inblandade mentorer och, om ärendet kräver, eventuell personal med specialkompetens (såsom rektor, kurator, elevcoach, specialpedagog etc.).
5. På åtgärdsrådet ska följande behandlas: En bedömning om det finns anledning att anmäla till polis och/eller socialtjänst. Detta görs av rektor efter diskussion inom elevhälsoteamet. - Beslut om åtgärder - Fastställande av åtgärdernas koppling till diskrimineringsgrunder - Beslut om ansvariga för respektive åtgärd - Fastställande av önskade effekter av respektive åtgärd - Beslut om datum och tid för uppföljning av det som har beslutats **(Blankett D)**
6. De åtgärder som beslut tas om på åtgärdsrådet ska utgå från utredningen och rikta sig till såväl elever som utsätter som till den elev som blivit utsatt. Beslut och fastställanden på åtgärdsrådet ska dokumenteras. Uppföljningsmöte ska hållas enligt beslut på åtgärdsrådet.
7. På uppföljningsrådet ska följande behandlas: - Avgörande om önskade effekter av insatta åtgärder har uppnåtts eller ej - Beslut om eventuella kompletterande åtgärder - Beslut om ärendet ska avslutas eller ej - Vid ej avslutat ärende: beslut om datum och tid för ny uppföljning. Beslut och fastställanden på uppföljningsrådet ska dokumenteras. **(Blankett E)** Nya uppföljningsmöten ska hållas enligt samma principer som det första uppföljningsrådet.

Skolledningen ansvarar för att alla kränkingsärenden får ett ärendenummer och anmäls till huvudmannen inom en månad från att kränkningen inträffat.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Personal som får vetskap eller bevittnar en kränkning, trakasseri eller diskriminering utförd av annan vuxen mot elev ska omedelbart dokumentera och anmäla detta till skolledningen. **(Blankett A)** Naturligtvis ska medarbetare tillrättavisa elever för att kunna upprätthålla ordning och god arbetsmiljö. Det är viktigt att skolledningen i sin utredning tar in alla tillgängliga aspekter för att kunna göra en opartisk bedömning av händelsen. I det fall som utredningen visar att en kränkning förekommit fortsätter utredningen i två parallella spår. Det ena spåret med fokus på eleven och det andra med fokus på medarbetaren. Åtgärder beslutas av skolledningen i samråd med huvudman.

Ansvarsförhållande

Mentor till den elev som upplever sig utsatt:

Mentorn till utsatt elev har huvudansvaret i ett ärende.

- Att samtala med den elev som upplever sig utsatt.
- Att dokumentera samtalet med den utsatta eleven.

- Att vårdnadshavare/god man till den elev som upplever sig utsatt kontaktas och informeras om ärendet.
- Att all utredningsinformation sammanställs.
- Att mentorer till elever som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen, anställda samt den personal som ärendet kräver (t.ex. kurator eller rektor) kallas till åtgärds- och uppföljningsmöten.
- Att beslut på åtgärds- och uppföljningsmöten dokumenteras.
- Att underrätta rektor om när ett ärende avslutas samt om när uppföljningsmöten äger rum.

Mentor till elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen ansvarar för:

- Att samtala med den elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen.
- Att dokumentera samtalet med den elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen.
- Att samtalsdokumentation överlämnas till mentor till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier.
- Att vårdnadshavare till elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen kontaktas och informeras om ärendet.
- Att medverka på åtgärds- och uppföljningsmöten.

Anställda som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen ansvarar för:

- Att dokumentera sina iakttagelser.
- Att iakttagelsedokumentation översänds till mentor till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier.
- Att medverka på åtgärds- och uppföljningsmöten.

Rektor ansvarar för:

Rektorn har det yttersta ansvaret i varje ärende.

- Att i oklara fall, avgöra om den anmälan som gjorts innebär ett eller fler ärenden.
- Att ge varje ärende en identitet.
- Att anmäla kännedom om ett ärende till förvaltningen.
- Att förvaltningen kan följa ett ärende samt få information om när ett ärende avslutas.

Vill du veta något mer?

- Skollagens paragraf kring kränkande behandling finns i kap 6.
- Skolverket, www.skolverket.se
- Skolinspektionen, www.skolinspektionen.se/
- Barn och elevombudet, www.skolinspektionen.se/sv/BEO/
- Diskrimineringsombudsmannen, www.do.se

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att

Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

lla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. DO använder sig av Myndigheten för delaktighets beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]